

INFORMACIJA DĖL 2016 M. ŽEMĖS ŪKIO STRUKTŪROS STATISTINIO TYRIMO (ANKETA ŽŪST-11 (KAS 3 METAI))

TEISINIS PAGRINDAS	<p>Lietuvos Respublikos statistikos įstatymas. 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 223/2009 dėl Europos statistikos, panaikinantys Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1101/2008 dėl konfidencialių statistinių duomenų perdavimo Europos Bendrijų statistikos tarnybai, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 322/97 dėl Bendrijos statistikos ir Tarybos sprendimą 89/382/EEB, Euratomas, įsteigiantį Europos Bendrijų statistikos programų komitetą (OL 2009 L 87, p. 164), su paskutiniais pakeitimais padarytais 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/759 (OL 2015 L 123, p. 90). 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1166/2008 dėl ūkių struktūros tyrimų bei žemės ūkio gamybos metodų tyrimo, panaikinantys Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 571/88 (OL 2008 L 321, p. 14), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. birželio 26 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 715/2014 (OL 2014 L 190, p. 8).</p>
STATISTINIO TYRIMO RŪŠIS, APIMTIS IR TIKSLAS	<p>Atrankinis statistinis tyrimas. Imtis – 45 000 ūkininkų ir šeimos ūkių, auginančių žemės ūkio augalus, turinčių pievas ar ganyklas, laikančių ūkinius gyvūnus, palaikančių žemę geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės. Statistinio tyrimo tikslas – parengti ir paskelbti statistinę informaciją apie ūkių (žemės ūkio valdų) struktūrą, specializaciją, vykdomą žemės ūkio veiklą, nustatyti pasikeitimus, palyginti su 2013 m. žemės ūkio struktūros statistinio tyrimo ir Lietuvos Respublikos 2010 metų visuotinio žemės ūkio surašymo rezultatais, bei gauti palyginamą tarp Europos Sąjungos (toliau – ES) šalių statistinę informaciją, leidžiančią analizuoti žemės ūkio būklę šalies ir ES lygiu ir įvertinti šalies ir ES žemės ūkio politikos įgyvendinimą ir plėtros galimybes. Tiriamasis laikotarpis – 2015 m. birželio 1–2016 m. gegužės 31 d.</p>
STATISTINĖS INFORMACIJOS PASKELBIMO LAIKAS IR VIETA	<p>Informaciniuose pranešimuose pagal atskirą grafiką; 2018 m. balandžio mėn. žemės ūkio struktūros statistinio tyrimo rezultatų leidinyje; Oficialiosios statistikos portale osp.stat.gov.lt.</p>
STATISTINIŲ DUOMENŲ PATEIKIMO PAREIGA	<p>Lietuvos Respublikos statistikos įstatymo 14 straipsnio 3 dalis nustato, kad fiziniai asmenys privalo teikti duomenis, jeigu tai nustato įstatymai arba Oficialiosios statistikos darbų programa.</p>
STATISTINIŲ DUOMENŲ KONFIDENCIALUMAS	<p>Lietuvos Respublikos statistikos įstatymo 15 straipsnio 2 dalis: „Oficialiosios statistikos duomenys, jeigu pagal juos tiesiogiai ar netiesiogiai galima identifikuoti respondentą, apie kurį ar kurio veiklos rezultatus buvo surinkti pirminiai statistiniai duomenys, yra konfidencialūs ir saugomi įstatymų nustatyta tvarka.“</p>
STATISTINIŲ DUOMENŲ PATEIKIMO TVARKOS PAŽEIDIMAS	<p>Lietuvos Respublikos statistikos įstatymo 17 straipsnis: „Fiziniai asmenys, įmonių, įstaigų ar organizacijų vadovai ir kiti atsakingi už oficialiosios statistikos duomenų rengimą ir teikimą asmenys, pažeidę šio įstatymo ir kitų su statistika susijusių teisės aktų reikalavimus, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.“</p>

PAAIŠKINIMAI 2016 M. ŽEMĖS ŪKIO STRUKTŪROS STATISTINIO TYRIMO ŪKININKŲ IR ŠEIMOS ŪKIŲ ANKETAI ŽŪST-11 (KAS 3 METAI) PILDYTI

1. **2016 m. žemės ūkio struktūros statistinio tyrimo (toliau – tyrimas) objektas** yra ūkis (žemės ūkio valda), technine ir ekonomine prasme savarankiškas vienetas, turintis vieną vadovą, gaminantis žemės ūkio produktus arba žemės ūkio produktams gaminti nenaudojamą žemę išlaikantis geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės. Ūkis gali gaminti ir papildomus ne žemės ūkio produktus ar teikti paslaugas.

2. 2016 m. žemės ūkio struktūros statistinio tyrimo ūkininkų ir šeimos ūkių anketą ŽŪST-11 (kas 3 metai) (toliau – tyrimo anketa) pildo respondentiniai ūkiai, žemės valdoje turintys ne mažiau kaip vieną hektarą naudojamų žemės ūkio naudmenų (be kitiems asmenims išnuomos žemės). Jei ūkis žemės valdoje turi mažiau kaip vieną hektarą naudojamų žemės ūkio naudmenų, tyrimo anketa pildoma tik tuo atveju, jei per kalendorinius metus iš žemės ūkio veiklos gautos pajamos sudaro ne mažiau kaip 1 520 EUR (t.y. keturiasdešimt minimalių gyvenimo lygių).

3. Ūkį sudaro ūkio darbuotojai, visi dirbami ar prižiūrimi žemės plotai, inventoriūs. Išnuomoti plotai nurodomi tuose ūkiuose, kurie juos nuomojasi. Į tyrimo anketą įrašomi viso ūkio, t. y. ne vien jo savininko, dirbami žemės plotai ir laikomi ūkiniai gyvūnai. Jei, pvz., ūkininkaujantis asmuo Ūkinių gyvūnų registre registruoja kiaules, o jo žmona – paukščius, į tyrimo anketą turi būti įrašomi ir paukščiai, ir kiaulės.

4. Tyrimo anketos adreso dalyje yra ūkininkaujančio asmens, esančio ūkių sąrašė, duomenys (ūkio indentifikavimo sąlyginis kodas, ūkio valdos kodas, vardas pavardė, adresas, telefono numeris, el. paštas).

5. Ūkio identifikavimo sąlyginis kodas – Lietuvos statistikos departamento ūkiui suteiktas sąlyginis kodas, nurodytas ūkių, kurie pateko į tyrimo atranką, sąrašė.

6. Ūkio valdos kodas – žemės ūkio ir kaimo valdos identifikavimo kodas, suteiktas valdai, ją įregistravus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

7. Į tyrimo anketą neįtraukti tie rodikliai, kurie bus užpildomi administraciniais duomenimis:

7.1. jei ūkis 2016 m. deklaravo (ar deklaruos) žemės ūkio naudmenas, ūkio deklaruoti plotai bus paimami iš pasėlių deklaracijų duomenų bazės ir ūkis tyrimo anketoje turi nurodyti mažiau rodiklių;

7.2. duomenys apie ūkio registruotų galvijų, avių, ožkų, arklių skaičių bus paimami iš Ūkinių gyvūnų registro. Šių duomenų neprašoma pateikti tyrimo anketoje. Tačiau ūkis, laikantis šiuos ūkinius gyvūnus, turi užpildyti tyrimo anketą ir pateikti kitus statistinius duomenis apie savo ūkį (žemės plotus, ūkio darbuotojus, kitą pajamas duodančią veiklą, dirvožemio ir mėšlo valdymo praktiką ir kt.).

8. Tyrimo anketos **I skyriuje „Bendrieji duomenys“** nurodomi pagrindiniai duomenys apie ūkį, ūkininkaujantį asmenį (ūkio savininką), ūkio valdytoją, produkcijos suvartojimą ūkio reikmėms ir pardavimą vartotojams, nurodoma, ar ūkis yra mažiau palankioje ūkininkauti vietoje.

9. **Ar ūkis (valda) vykdo žemės ūkio veiklą (augina žemės ūkio augalus, turi pievas ar ganyklas, laiko ūkinius gyvūnus, palaiko gerą agrarinę ir aplinkosauginę žemės būklę)?** (1 klausimas) – jei ūkis (valda) vykdo žemės ūkio veiklą, žymima „taip“ (1), jei nevykdo – žymima „ne“ (2). Pažymėjus „ne“ tyrimo anketos pildyti nereikia.

10. **Nurodykite ūkio centro savivaldybę** (2 klausimas) – savivaldybė, kurios teritorijoje pagaminama visa ūkio žemės ūkio produkcija arba didžioji jos dalis. Jei ūkio žemė ir (ar) ūkiniai gyvūnai yra keliose savivaldybėse, visi ūkio žemės plotai ir ūkiniai gyvūnai susumuojami ir įrašomi toje savivaldybėje, kurioje yra ūkio centras. **Ūkio centru gali būti:**

10.1. ūkinis pastatas, kuriame laikomi gyvuliai, ar kitas žemės ūkio gamybai naudojamas statinys (konstrukcija), pvz., šiltnamis, jei jame pagaminama visa arba didžioji dalis ūkio žemės ūkio produkcijos;

10.2. didžiausias ūkio ariamos žemės plotas;

10.3. ūkininkaujančio asmens gyvenamoji vieta, jei ji nutolusi nuo vietos, kurioje pagaminama visa ūkio žemės ūkio produkcija arba didžioji jos dalis, ne daugiau kaip 5 km.

11. **Ar tvarkoma ūkio veiklos buhalterinė apskaita?** (3 klausimas) – jei tvarkoma, žymima „taip“ (1), jei netvarkoma – žymima „ne“ (2). Buhalterinė apskaita – ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, išreikštų pinigais, registravimo, grupavimo ir apibendrinimo sistema, skirta informacijai, reikalingai priimant ekonominius sprendimus, gauti ir (arba) finansinių ataskaitų rinkiniui sudaryti. Nelaikoma, kad tvarkoma ūkio buhalterinė apskaita, jei ūkininkas sąsiuvinyje pasižymi parduotą produkcijos kiekį, gautas pajamas ir pan.

12. **Ūkininkaujantis asmuo (ūkio savininkas)** (4 klausimas) – fizinis asmuo, fizinių asmenų grupė, kurio lėšomis ir vardu ūkis (valda) veikia ir kuris ekonomiškai yra atsakingas už ūkį, t. y. prisiima ekonominę ūkio riziką:

12.1. „fizinis asmuo“ (1) žymima, jei ūkininkaujantis asmuo (ūkio savininkas) yra vienintelis nepriklausomos valdos naudotojas, nesusijęs su kitomis valdomis bendru valdymu ar panašiais ryšiais;

12.2. fizinių asmenų grupė (2) – du ar daugiau fizinių asmenų (partnerių), kuriems bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso viena žemės valda arba jie ją nuomoja ar kitaip valdo kartu, arba kartu valdo savo atskiras valdas taip, lyg jos būtų viena valda. Pvz., „fizinių asmenų grupė“ žymima, jei keli kaimynai ar broliai bendrai įsigijo techniką ir bendrai dirba žemę arba kartu tvarko ūkį, arba tvarko savo privačius ūkius taip, lyg jie visi sudarytų vieną ūkį.

13. **Ūkio valdytojas** (5 klausimas) – fizinis asmuo, atsakingas už kasdienės gamybinės veiklos organizavimą ūkyje. Paprastai ūkio valdytojas yra ūkininkaujantis asmuo (ūkio savininkas). Tais atvejais, kai ūkininkaujantis asmuo nėra ūkio valdytojas, jis gali įpareigoti valdyti ūkį sutuoktinį, kitą šeimos narį arba samdyti giminystės ryšiais nesusijusį asmenį – administratorių, su kuriuo yra sudaroma darbo sutartis ir kuriam už darbą mokamas atlyginimas.

14. **Ar ūkyje suvartojama daugiau kaip 50 proc. savo pagamintos produkcijos?** (6 klausimas) – jei ūkio ir (ar) asmeninėms reikmėms suvartojama daugiau kaip pusė ūkyje pagamintos ir (ar) apdorotos ar perdirbtos produkcijos, žymima „taip“ (1), jei suvartojama mažiau kaip pusė – žymima „ne“ (2). Dovanota šeimai ir giminaičiams produkcija, už kurią negaunama atlygio, laikoma suvartota ūkio reikmėms. Produkcija, naudojama kaip žaliava kitai gamybai (pvz., pašaras gyvuliams), į pagamintos produkcijos kiekį neįtraukiama. 50 proc. – ne tiksli riba, o tik orientacinis dydis. Ar daugiau kaip pusė ūkyje pagamintos produkcijos suvartojama ūkio reikmėms, galima nustatyti pagal tai, kokio dydžio yra ūkis. Ūkis, turintis 1–3 ha žemės ūkio naudmenų, 50 proc. ir daugiau savo pagamintos produkcijos dažniausiai suvartoja savo reikmėms. Išimtis gali būti paukštynai, šiltnamių ūkiai ir pan. Ūkis, turintis daugiau kaip 3 ha žemės ūkio naudmenų, dažniausiai didesnę savo pagamintos produkcijos dalį parduoda.

15. **Ar tiesiogiai vartotojams parduota produkcija sudaro daugiau kaip 50 proc. visos ūkio parduotos produkcijos?** (7 klausimas) – jei ūkio tiesiogiai vartotojams parduota produkcija per 12 mėnesių iki tyrimo pradžios sudarė daugiau kaip 50 proc. ūkio parduotos produkcijos, žymima „taip“ (1), jei mažiau kaip pusė – žymima „ne“ (2). 50 proc. yra orientacinis dydis, o ne tiksli riba. Tiesioginis pardavimas vartotojams – įvairiais būdais tiesiogiai iš ūkio vartotojams (pvz., ligoninėms, darželiams, mokykloms, kaimynams, tiesiogiai parduotuvėms, turguje) parduota arba atiduota produkcija. Parduota supirkimo, perdirbimo įmonėms ar prekybos tarpininkams produkcija nelaikoma parduota tiesiogiai vartotojams.

16. **Ar ūkis yra mažiau palankioje ūkininkauti vietovėje?** (8 klausimas) – jei ūkis yra mažiau palankioje ūkininkauti vietovėje, turi būti pažymėta „taip“ (1). Mažiau palankių ūkininkauti vietovių nustatymo tvarka ir mažiau palankios ūkininkauti vietovės patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 3D-72 „Dėl mažiau palankių ūkininkauti vietovių“. Jei mažiau palankiai ūkininkauti vietovei priklauso tik dalis ūkio žemės, ūkis

šiai kategorijai priskiriamas tik tuo atveju, jei mažiau palankioje ūkininkauti vietovėje yra daugiau kaip pusė ūkio žemės.

17. Tyrimo anketos **II skyriuje „Ūkio žemė“** ūkio žemės bei joje auginamų žemės ūkio augalų plotas turi būti įrašomas hektarais, nurodant du skaičius po kablelio.

18. **Ar 2016 m. ūkis deklaravo (deklaruos) žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus paramai ir tiesioginėms išmokoms gauti?** (9 klausimas) – nuo to, ar ūkis 2016 m. deklaravo (ar dar deklaruos, jei apklausos metu dar nėra deklaravęs) savo naudojamas žemės ūkio naudmenas, priklauso kiek rodiklių ūkis turės užpildyti. Jei ūkis deklaravo žemės ūkio naudmenas, jis 9.1 lentelėje turi nurodyti tik bulvių, lauko daržovių ir braškių, gėlių ir dekoratyvinių augalų, šiltnamių ir grybų plotus, 9.2 lentelėje – tik sėklavaisių ir kaulavaisių, uogynų, riešutmedžių, medelynų, nenaudojamų žemės ūkio naudmenų, miškų ir kitos žemės plotus bei užpildyti 9.3 lentelę. Visi kiti žemės ūkio augalų plotai bus paimti iš pasėlių deklaracijų duomenų bazės ir įkelti į tyrimo anketą automatiškai būdu. Jei ūkis nedeklaravo žemės ūkio naudmenų, būtina užpildyti visas 9.1, 9.2 ir 9.3 lenteles.

19. **Nurodykite auginamus žemės ūkio augalų plotus** (9.1 lentelė) – nurodoma, kokie žemės ūkio augalai auginami ūkio žemėje ir namų valdoje. Įrašomi ne tik jau apsėti ir apsodinti plotai, bet ir tie plotai, kurie birželio 1 d. dar neapsėti ir neapsodinti, bet kuriuos numatoma apsėti ir apsodinti. Jei ūkis 2016 m. deklaravo (ar deklaruos, jei apklausos metu dar nėra deklaravęs) naudojamas žemės ūkio naudmenas, jam visos 9.1 lentelės pildyti nereikia. Reikia įrašyti tik bulvių (1020 eil.), lauko daržovių ir braškių, iš viso (1021 eil.), lauko daržovių ir braškių pramoniniam perdirbimui (1022 eil.), lauko daržovių ir braškių tiesioginiam vartojimui (1023 eil.), gėlių ir dekoratyvinių augalų (1024 eil.), šiltnamių (1033 eil.) ir juose auginamų daržovių, braškių (1034 eil.) bei gėlių ir dekoratyvinių augalų (1035 eil.), grybų (220 eil.) plotus. Jei ūkis 2016 m. nedeklaravo ir nedeklaruos naudojamų žemės ūkio naudmenų, reikia užpildyti visą 9.1 lentelę:

19.1. **1000–1006 eil.** nurodomi grūdams auginamų javų plotai. Javai, nupjauti nesubrendę, atsižvelgiant į jų panaudojimą, įrašomi į 1029 eil. „Silosiniai augalai ir kiti vienmečiai augalai žaliajam pašarui ir šienui“;

19.2. **žirniai, pupos ir pupelės, lubinai** (1007 eil.) – žirnių pašarinių pupų ir saldžiųjų lubinų plotai, kurie yra auginami ne mišiniuose ir nuimti sausi grūdams. Ankštiniai augalai, nupjauti nesubrendę ir sušerti gyvuliams, įrašomi į 1029 eil. „Silosiniai augalai ir kiti vienmečiai augalai žaliajam pašarui ir šienui“. Žirnių, pupų, pupelių, skirtų perdirbti arba maistui, plotai nurodomi 1021 eil. „Lauko daržovės, braškės iš viso“;

19.3. **kiti ankštiniai** (1008 eil.) – vikių, lęšių, peliuškų, seradėlių, ankštinių augalų mišinių ir kitų ankštinių augalų grūdams plotai;

19.4. **linai pluoštiniai** (1009 eil.) – dažniausiai pluoštui gaminti auginamų *Linum usitatissimum* L. veislės linų plotai;

19.5. **linai sėmeniniai** (1010 eil.) – specialių rūšių linų (*Lirina*, *Olinette*, *Barbara*, *Gold Merchant* ir pan.), auginamų tik sėmenims, plotai;

19.6. **rapsai** (1011 eil.) – aliejui gaminti bei ne maistui skirtų rapsų (įskaitant rapsukus) plotai;

19.7. **sojos** (1012 eil.) – aliejui gaminti bei ne maistui skirtų (įvairiems tikslams auginamų) sojų plotai;

19.8. **kiti aliejiniai augalai** (1013 eil.) – neišvardytų, bet ūkyje auginamų aliejinių augalų (pvz., garstyčių, saulėgrąžų, aliejinių ridikų) plotai;

19.9. **aromatiniai, medicininiai ir prieskoniniai augalai** (1016 eil.) – kmynų, kalendrų, medetkų, snapučių, ramunėlių, čiobrelėlių, jazminų, mairūnų, melisų, mėtų, muskatinių šalavijų, pankolių, bazilikų, levandų, valerijonų ir kitų aromatinių, medicininių ir prieskoninių augalų plotai;

19.10. **kiti augalai energetiniams tikslams** (1017 eil.) – drambliažolių, nendrinių dryžučių, nendrinių eraičinų ir kitų augalų energetiniams tikslams plotai;

19.11. **kiti augalai pramonės tikslams** (1018 eil.) – rūgčių, spartinų, topinambų, dažinių raudžių ir rūgčių, dažinių dygminių ir prožirnių ir kitų augalų pramonės tikslams plotai;

19.12. **kiti pluoštiniai augalai** (1019 eil.) – kiti anksčiau neišvardyti augalai, naudojami pluoštui gaminti (dilgėlės ir kt.);

19.13. **cukriniai runkeliai** (1025 eil.) – cukrinių runkelių, skirtų pramoniniam perdirbimui ir pašarui plotai;

19.14. **pašariniai runkeliai ir kiti pašariniai šakniavaisiai** (1026 eil.) – visi pašarui skirtų runkelių (paprastųjų, puscukrinių ir kt.), pašarinių morkų, griežčių ir kitų pašarinių šakniavaisių plotai;

19.15. **augalai sėkloms ir daigai** (1027 eil.) – plotai, kuriuose auginamos parduoti skirtos sėklos ir sėjinukai, išskyrus javus, ryžius, bulves, ankštinių ir aliejinių augalų sėklas. Čia nurodomi svogūnų, kopūstų, morkų, burokėlių ir kitų daržovių, cukrinių runkelių, pašarinių šakniavaisių, plotai, skirti sėkloms ir daigams išauginti;

19.16. **kukurūzai silosui ir žaliajam pašarui** (1028 eil.) – kukurūzų auginamų silosui gaminti arba žaliajam pašarui gauti, kurie nėra skirti grūdams, rūšys. Jei kukurūzai yra auginami grūdams, jų plotas nurodomas 1005 eil. „Kukurūzai grūdams“;

19.17. **silosiniai augalai ir kiti vienmečiai augalai žaliajam pašarui ir šienui** (1029 eil.) – saulėgražų, lubinų, pupų, mišinių ir kitų vienmečių augalų (įskaitant nesubrendusius grūdinius augalus), kurie auginami žaliajam pašarui arba šienui gauti plotai;

19.18. **pašarinės žolės (vienmetės, daugiametės iki 5 metų)** (1031 eil.) – liucernos, dobilų, jų mišinių, kitų žolių plotai;

19.19. **iš jų sėklai** (1032 eil.) – liucernos, dobilų, jų mišinių, kitų žolių, auginamų sėklai, plotai;

19.20. **bulvės** (1020 eil.) – maistui ir perdirbti auginamų bulvių (įskaitant ankstyvųjų veislių, atrenkamas sėklai, pašarui) plotai;

19.21. **lauko daržovės, braškės iš viso** (1021 eil.) – visas daržovių ir braškių, auginamų atvirame grunte ar po žema (nepraeinama) danga, plotas;

19.22. **iš jų pramoniniam perdirbimui** (1022 eil.) – lauko daržovių ir braškių, kurių didesnė dalis bus skirta parduoti supirkimo, perdirbimo įmonėms (arba tarpininkams, kurie parduos jas perdirbimo įmonėms), plotai. Šios daržovės ir braškės dažniausiai, nors ne visada, yra auginamos sėjomainoje po kitų žemės ūkio augalų, t. y. ne po daržininkystės augalų (braškių, daržovių, gėlių ir dekoratyvinių augalų). Jei ūkis didesnę dalį užaugintų daržovių ir braškių numato parduoti perdirbimo įmonėms, 1021 eil. nurodytas daržovių plotas įrašomas šioje eilutėje, o 1023 eil. paliekama neužpildyta;

19.23. **iš jų tiesioginiam vartojimui** (1023 eil.) – lauko daržovių ir braškių, kurios daugiausia bus skirtos vartoti tiesiogiai, plotai. Šios daržovės ir braškės dažniausiai, nors ne visada, auginamos sėjomainoje po daržininkystės augalų (braškių, daržovių, gėlių ir dekoratyvinių augalų). Jei ūkis didesnę dalį užaugintų daržovių ir braškių numato parduoti tiesiogiai vartotojams (įskaitant ir suvartojimą ūkio reikmėms), tai 1021 eil. nurodytas daržovių ir braškių plotas įrašomas šioje eilutėje, o 1022 eil. paliekama neužpildyta.

Pavyzdys. Iš viso ūkyje (ūkio žemėje ir namų valdoje) auginama 26 ha daržovių ir braškių. Jų plotas įrašomas į 1021 eil. „Lauko daržovės, braškės iš viso“. Žiediniai kopūstai (6 ha) ir burokėliai (4 ha) parduodami perdirbimo įmonei. Svogūnai (5 ha), morkos (6 ha) ir braškės (5 ha) parduodami tiesiai maisto prekių parduotuvei. Šiuo atveju visas daržovių ir braškių plotas (26 ha) turi būti įrašomas 1023 eil., o 1022 eil. paliekama tuščia, nes didžioji dalis daržovių ir braškių (16 ha svogūnų, morkų ir braškių) parduodama tiesiogiai vartotojams;

19.24. **gėlės ir dekoratyviniai augalai** (1024 eil.) – gėlių (tulpių, kardelių ir pan.), dekoratyvinių augalų, auginamų atvirame grunte ar po žema (nepraeinama) danga, plotai. Gėlynuose auginamų augalų plotai nenurodomi;

19.25. **šiltnamiai** (1033 eil.) – plotas prekinių ir neprekiųjų šiltnamių, kurie gali būti stikliniai arba iš standžios ar lanksčios plastikinės plėvelės;

19.26. **šiltnamiai: iš jų daržovės, braškės** (1034 eil.) – nurodoma, kiek prekiniuose ir neprekiniuose šiltnamiuose auginama daržovių (agurkų, pomidorų ir kitų daržovių) ir braškių (neįskaitant plotų, kuriuose daržovės auginamos sėkloms ir daigams);

19.27. **šiltnamiai: iš jų gėlės ir dekoratyviniai augalai** (1035 eil.) – nurodoma, kiek prekiniuose ir neprekiniuose šiltnamiuose auginama gėlių ir dekoratyvinių augalų;

19.28. **grybai** (220 eil.) – auginami specialiai pastatytuose ir grybams auginti pritaikytuose statiniuose. Nurodomas grybams auginti skirtų kamerų, lysvių, maišų ar kito paviršiaus visas plotas (m^2). Jei grybų derlius išauginamas kelis kartus, nurodomi tik vieno derliaus plotai;

19.29. **pūdymai** (205 eil.) – sėjomainos laukas per visą augalų vegetacijos laikotarpį arba nemažą jo dalį neapsėtas. Paprastai jis paliekamas pailsėti vienus ūkinius metus. Pūdymo žemė gali būti: tuščia žemė be augalų; žemė su savaime augančiais augalais, kuriuos galima naudoti kaip pašarą ar užarti; žemė, užsėta išimtinai žalios trąšos gamybai (žalioji pūdymas). Dažniausiai šis sėjomainos laukas rengiamas žiemkenčių sėjai.

20. **Nurodykite kitus žemės ūkio plotus** (9.2 lentelė) – paskirstomos ūkio naudojamos žemės ūkio naudmenos ir nurodomi kiti žemės plotai (nenaudojamų žemės ūkio naudmenų, miškų ir kitos žemės). Jei ūkis 2016 m. deklaravo (ar deklaruos, jei apklausos metu dar nėra deklaravęs) savo pasėlius, jam visos 9.2 lentelės pildyti nereikia. Reikia įrašyti sėklavaisių ir kaulavaisių (105 eil.), uogynų (107 eil.), riešutmedžių (109 eil.), medelynų (110 eil.), nenaudojamų žemės ūkio naudmenų (115 eil.), miškų (116 eil.) ir trumpos rotacijos plantacinių želdinių (117 eil.), kitos žemės (120 eil.) plotus. Jei ūkis 2016 m. nedeklaravo ir nedeklaruos naudojamų žemės ūkio naudmenų, reikia užpildyti visą 9.2 lentelę:

20.1. **ariama žemė** (100 eil.) – reguliariai dirbama žemė, naudojama žemės ūkio augalams auginti. Ariamą žemę sudaro žemės ūkio augalų pasėliai (1000–1019, 1020, 1021, 1024, 1025–1029, 1031, 1033, 1037 eil. suma) ir pūdymai (205 eil.). Norint atskirti ariamą žemę nuo daugiamečių sodinių plotų, pievų ir natūralių ganyklų, yra naudojamas penkerių metų slenkstis. Tai reiškia, kad ariama žemė nėra laikomas žemės plotas, jei tie patys augalai jame auginami penkerius metus ir ilgiau, t. y. neatsėjami seni ir neužsėjami nauji augalai. Tam tikri daržovių, dekoratyvinių arba techninių augalų (pvz., šparagų, rožių, dėl savo žiedų ar lapų auginamų dekoratyvinių krūmų, braškių, apynių ir pan.) plotai priskiriami ariamai žemei, net jei jie auga toje pačioje žemėje ilgiau kaip penkerius metus;

20.2. **ganyklos ir pievos, iš viso** (101 eil.) – visas natūralių pievų ir ganyklų bei kultūrinių ganyklų plotas:

20.2.1. kultūrinės ganyklos – penkerių metų ir senesnės pagerintos žemės ūkio naudmenos gyvuliams ganyti, žaliajam pašarui ir šienai gauti. Jos įrengiamos gerinant natūraliąsias ganyklas arba sėjant specialius žolių mišinius pradedamose įdirbti žemėse, juos kasmet tręšiant, kai kur ir laistant. Tipiškas kultūrinių ganyklų sėjamas žolynas – baltųjų dobilų, pievinės miglės, šunažolės, tikrojo eraičino ir motiejukų mišinys;

20.2.2. natūralios pievos ir ganyklos – plotai, apaugę natūraliomis daugiametėmis pašarinėmis žolėmis, naudojami arba tinkami naudoti šienauti ar gyvuliams ganyti. Vienmečių žolių plotai ar pūdymai, kuriuose ganomi gyvuliai, priskiriami ne prie ganyklų, bet prie ariamos žemės. Miške šienaujamas ar ganomas plotas prie pievų ir ganyklų nepriskiriamas.

20.3. **iš jų nesukultūrintos pievos (mažai derlingos prastos kokybės dirvoje: kalvotoje vietovėje, negerintos trąšomis, įdirbimu, dažniausiai nešienaujamos arba šienaujamos retai)** (102 eil.) – paprastai tokius plotus galima naudoti tik gyvulių ganymui ir jie dažniausiai nešienaujami arba šienaujami retai;

20.4. **iš jų nenaudojamos ganiavai, žaliajam pašarui ar šienai gaminti, už kurias mokamos išmokos** (104 eil.) – ganyklų ir pievų plotas, kurios atitinka geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimus, yra nenaudojamos gyvuliams ganyti, žaliajam pašarui ar šienai gauti. Čia įrašomi tik tie ganyklų ir pievų plotai, už kuriuos 2016 m. buvo prašoma išmokų;

20.5. **sėklavaisiai ir kaulavaisiai** (105 eil.) – žemės plotai, užsodinti obelimis, kriaušėmis, slyvomis, vyšniomis, trešnėmis, svarainiais ir kt. sėklavaisiais bei kaulavaisiais, kurie užima plotą ilgą laiką ir duoda derlių kelerius metus. Ūkių parkai, žemės plotai, apsodinti dekoratyviniais medžiais, vejose, gėlynai laikomi poilsio vieta ir nurodomi 120 eil. „Kita žemė“;

20.6. **uogynai** (107 eil.) – žemės plotai, užsodinti juodaisiais, raudonaisiais ir baltaisiais serbentais, agrastais, avietėmis, aronijomis ir kitais uogakrūmiai. Ūkių parkai, žemės plotai, apsodinti dekoratyviniais medžiais, vejose, gėlynai laikomi poilsio vieta ir nurodomi 120 eil. „Kita žemė“. Jeigu sode, tarpueiliuose tarp vaismedžių, yra auginamos ir daržovės, siekiant išvengti ploto

padvigubinimo, būtina iš sodo ploto atimti plotą, kuriame auginamos lauko daržovės. Šių daržovių plotą įrašyti tik 1021 eil. „Lauko daržovės, braškės iš viso“;

20.7. **riešutmedžiai** (109 eil.) – graikinių riešutmedžių (*Juglans regia L.*), paprastųjų lazdynų (*Corylus avellana L.*), paprastųjų migdolų (*Prunus amygdalus Batsch*), migdolų (*Prunus dulcis*), valgomųjų kaštainių (*Castanea sativa Mill*) ir kitų riešutų rūšių plotai;

20.8. **medelynai** (110 eil.) – jaunų, atvirame lauke auginamų, sumedėjusių augalų, skirtų vėliau persodinti, plotai: vaismedžių, vaiskrūmių, miško medžių medelynai (neįskaitant auginamų miškingoje vietovėje paties ūkio reikmėms), medžių ir krūmų, skirtų sodinti soduose, parkuose, šalikelėse ir krantinėse;

20.9. **kiti daugiamečiai augalai audimui, pynimui ir energetiniams tikslams (trumpos apyvartos medžiai) ir kt.** (124 eil.) – specialiai įveisti karklų, vikšrių ir kitų augalų, skirtų pynimui, audimui, stogų dengimui, plotai. Taip pat gluosnių, gluosninių žilvičių, tuopų, alksnių, beržų, robinijų ir kitų trumpos apyvartos želdinių, auginamų naudojamose žemės ūkio naudmenose, skirtų energetiniams tikslams, plotai;

20.10. **naudojamos žemės ūkio naudmenos** (114 eil.) – ariamos žemės (100 eil.), ganyklų ir pievų (101 eil.), daugiamečių augalų (105, 107, 109, 110, 124 eil.) plotai;

20.11. **nenaudojamos žemės ūkio naudmenos** (115 eil.) – plotas, anksčiau naudotas kaip žemės ūkio naudmenos, pastaraisiais metais nedirbamas dėl ekonominių, socialinių ar kitų priežasčių (ūkininkaujančio asmens liga, nenaudinga auginti ir pan.) ir nenaudojamas sėjomainos sistemoje. Neįskaičiuojami parkai, pievelės, pūdymai;

20.12. **miškai** (116 eil.) – ne mažesni kaip 0,1 hektaro žemės plotai, apaugę medžiais, kurių aukštis natūralioje augavietėje brandos amžiuje siekia ne mažiau kaip penkis metrus, kita miško augalija, išretėję ar dėl žmogaus veiklos bei gamtinių veiksnių laikinai netekę augalijos buvusio miško plotai (kirtavietės, žuvę medelynai, degavietės). Miškams taip pat priskiriami žemės plotai, kuriuose įveistas miškas (neatsižvelgiant į medžių aukštį), medelynai miškingoje vietovėje, daigynai, miško sėklinės plantacijos, žvėrių pašarų aikštelės, medienos sandėliavimo aikštelės ir pan. Laukuose, pakelėse, prie vandens telkinių, miestuose ar gyvenvietėse augančių medžių grupės, siauros (iki 10 metrų pločio) medžių juostos, gyvatvorės, pavieniai medžiai ir krūmai, miestuose ir kaimo vietovėse esantys žmogaus įveisti parkai mišku nelaikomi. Šie plotai nurodomi 120 eil. „Kita žemė“;

20.13. **iš jų trumpos rotacijos plantaciniai želdiniai** (117 eil.) – miško augalams auginti skirtas miškingas plotas, kuriame rotacijos periodas yra 20 ir mažiau metų. Rotacijos periodas yra laikas nuo medžių sodinimo (sėjimo) iki galutinės produkcijos gavimo, kai neatliekami įprasti priežiūros darbai, tokie kaip sodinių retinimas. Šio miškingo ploto galutinė produkcija gali būti energetiniai produktai (pvz., tuopos, gluosniai, karklai) ir (ar) medienos masė;

20.14. **kita žemė** (120 eil.) – tai plotai, tiesiogiai nenaudojami produktams gaminti, bet būtini ūkio veiklai (vandenys, žemė po pastatais, keliai, krūmynai, pelkės, sodybų kiemai ir kt.); žemės ūkio produktams gaminti netinkami plotai (statūs kalvų šlaitai, skardžiai, pelkės, raistai, durpynai, krūmynai ir kt.); ilsėtis skirti želdiniai (parkai, pievelės ir kt.).

21. **Paskirstykite naudojamų žemės ūkio naudmenų plotą pagal nuosavybę** (9.3 klausimas) – ūkyje naudojamos žemės ūkio naudmenos suskirstomos į privačią, nuomojamą ir kitokią nei dvi nurodytosios žemę. Pateikiama informacija, kiek ūkininkaujantis asmuo savo ūkyje birželio 1 d. turi nuosavos, nuomojamos ar kitaip valdomos žemės, išnuomotų plotai priskiriami tiems ūkiams, kurie juos nuomojasi:

21.1. **privati žemė** (130 eil.) – nuosavybės teise ūkiui priklausančios žemės ūkio naudmenos ar priimtas sprendimas grąžinti nuosavybę savininkui su teise ja disponuoti. Ši žemė gali būti įsigyta iš kitų piliečių įstatymo nustatyta tvarka, paveldėta pagal įstatymą arba testamentą;

21.2. **nuomojama žemė** (131 eil.) – naudojamos žemės ūkio naudmenos, kurias ūkininkaujantis asmuo nuomoja iš valstybės (pvz., žemės ūkio bendrovių žemė, asmeninių ūkių žemė) arba už iš anksto nustatytą nuomos mokestį (pinigais, natūra ar kitaip) pagal (rašytinį ar žodinį) nuomos susitarimą nuomoja iš kitų asmenų;

21.3. **kitokia nei dvi nurodytosios** (133 eil.) – ūkio dirbama, bet oficialiai neįregistruota žemė (pvz., apleistų valdų plotai, niekam nesuteikta ir neišnuomota žemė). Taip pat nurodomi ir

naudojamų žemės ūkio naudmenų plotai, kuriuose, sudarius rašytinę ar žodinę sutartį, ūkininkaujama kartu su šios žemės savininku ar dalininku. Gauta produkcija tarp sutartį sudariusių šalių pasidalijama pagal susitarimą.

22. Ar ūkyje yra drėkinami plotai (jei ūkyje yra šiltnamis, būtina pažymėti „taip“)? (10 klausimas) – jei ūkyje yra drėkinami žemės plotai, žymima „taip“ (1) ir atsakoma į 10.1, 10.2, 10.3 ir 10.4 klausimus. Jei nedirėkinami – žymima „ne“ (2) ir pereinama į tyrimo anketos III skyrių. Drėkinami žemės plotai turėtų būti įrašomi, nepriklausomai nuo drėkinimo įrangos ar metodo. Jei ūkis turi šiltnamį, būtina pažymėti „taip“:

22.1 bendras drėkinamos žemės plotas, įtraukiant šiltnamių plotą (10.1 klausimas) – bendras didžiausias žemės ūkio naudmenų, kurias galima drėkinti atskaitiniais metais naudojant ūkyje paprastai turimus įrenginius ir vandens kiekį, plotas. Jeigu ūkiuose yra šiltnamiai, jų plotas taip pat įtraukiamas, nes yra visada drėkinamas;

22.2. nurodykite bendrą dirbamos ir bent kartą per paskutinius 12 mėnesių drėkintos žemės plotą, neįtraukiant šiltnamių ploto (10.2 klausimas) – bent kartą per paskutinius 12 mėnesių drėkintas žemės ūkio augalų plotas. Jeigu toje pačioje žemėje auga daugiau negu vienos rūšies žemės ūkio augalai, žemės plotas turi būti nurodomas tik vieną kartą. Nurodomas pagrindinės rūšies augalų plotas, jeigu jis buvo drėkinamas. Kitu atveju nurodomas svarbiausių drėkinamų antrinių augalų plotas.

23. Nurodykite, kokie drėkinimo metodai taikomi ūkyje (10.3 klausimas) – nurodomi drėkinimo metodai, kurie taikomi ūkyje. Įrašomi ir šiltnamiams drėkinti naudojami metodai:

23.1. paviršinis drėkinimas (774 eil.) – vandens nukreipimas žemės paviršiumi užtvindant visą plotą arba išilgai nedidelių latakų tarp pasėlių eilių pasinaudojant sunkio jėga;

23.2. drėkinimas purkštuvais (775 eil.) – augalų drėkinimas aukštu spaudimu purškiant vandenį ant sklypų;

23.3. lašelinis drėkinimas (776 eil.) – augalų drėkinimas lašinant prie jų vandenį, naudojant mikropurkštuvus arba sudarant rūko sąlygas.

24. Nurodykite, kokie vandens šaltiniai naudojami drėkinti (10.4 klausimas) – nurodomas viso ar dalies vandens, naudojamo žemės ūkio augalams drėkinti, šaltinis. Ūkis gali naudoti vieną ar kelis drėkinimo vandens šaltinius, atsižvelgiant į oro sąlygas ir kainą. Įrašomi ir šiltnamiams drėkinti naudojami šaltiniai:

24.1. ūkio požeminis vanduo (793 eil.) – ūkyje ar netoli jo esantys vandens šaltiniai, naudojantys vandenį, pumpuojamą iš gręžinių, šulinių arba natūraliai tekančių požeminio vandens šaltinių ir panašių į juos telkinių;

24.2. paviršinis ūkio vanduo (794 eil.) – išimtinai ūkyje arba tik vieno ūkio naudojami nedideli natūralūs tvenkiniai arba dirbtiniai vandens telkiniai;

24.3. ne ūkio paviršinis vanduo iš ežerų, upių ar vandentakių (795 eil.) – dirbtiniai drėkinimui nesukurti paviršiniai gėlo vandens telkiniai (ežerai, upės, kiti vandentakiai);

24.4. ne ūkio vanduo iš bendrų vandentiekio tinklų (796 eil.) – į ūkį iš šalies patenkantys vandens ištekliai, išskyrus nurodytus 795 eil. „Ne ūkio paviršinis vanduo iš ežerų, upių ar vandentakių“, kuriais gali naudotis bent du ūkiai;

24.5. kiti šaltiniai (797 eil.) – kitur nepaminėti drėkinimui naudojamo vandens šaltiniai. Tai gali būti vanduo iš sūrokų (nedidelės druskos koncentracijos) vandens šaltinių, pvz., Baltijos jūros ir kai kurių upių, naudojamas iš karto, neapdorojus. Vanduo taip pat gali būti išvalytas nuotekų valymo įrenginiuose ir tiekiamas vartotojui kaip apdorotas nutekamasis vanduo.

25. Tyrimo anketos III skyriuje „Ūkinių gyvūnų skaičius“ įrašomas birželio 1 d. ūkinių gyvūnų skaičius kartu su paskerštais ar parduotais po birželio 1 d. Po birželio 1 d. atvesta ūkinių gyvūnų prievaisa, pirkti ūkiniai gyvūnai neįrašomi. Įrašomas ūkinių gyvūnų skaičius, apklausos metu esantis ūkyje ar už jo ribų (įskaitomi gyvūnai, ganomi kitame ūkyje, laikinai išvežti ir pan.). Ūkiniai gyvūnai apskaitomi atskirai pagal rūšį, amžių ir lytį. Duomenys apie ūkio registruotų galvijų, avių, ožkų, arklių skaičių bus paimami iš Ūkinių gyvūnų registro, ir prijungti prie kitų tyrimo duomenų automatiniu būdu, todėl jų pateikti tyrimo anketoje neprašoma.

26. **Ar 2016 m. birželio 1 d. laikėte kiaules, triušius, paukščius, bites?** (11 klausimas) – jei ūkyje yra auginamos kiaulės, triušiai, paukščiai ir (ar) bitės, žymima „taip“ ir užpildoma 11.1 lentelė. Jeigu neauginami, žymima „ne“ ir pereinama į tyrimo anketos IV skyrių:

26.1. **kiaulės, iš viso** (2008 eil.) – bendras turimų kiaulių (paršelių iki 20 kg, veislinių kiaulių ir kitų kiaulių) skaičius;

26.2. **paršeliai iki 20 kg (iki 2 mėn.)** (2009 eil.) – paršeliai, kurių gyvasis svoris mažesnis už 20 kg, arba jei yra jaunesni nei 2 mėnesių;

26.3. **veislinės kiaulės (50 kg ir sunkesnės)** (2010 eil.) – skaičiuojamos 50 kg ir sunkesnės veislinės kiaulės. Į šią grupę įeina 50 kg ir sunkesnės arba keturių mėnesių ir vyresnės pagrindinės bandos paršavedės, laikomos bandai atnaujinti, pakaitinės paršavedės, apsiparšiusios pirmą kartą, sukergtos jaunos kiaulaitės (pakaitinės kiaulaitės) prievaisai vesti, pakaitinės kiaulaitės, kurios dar nėra sukergtos. Brokuotos paršavedės neįskaičiuojamos;

26.4. **kitos kiaulės** (2011 eil.) – kitur nenurodytų kiaulių skaičius. Šiai grupei priklauso ir veisliniai kuiliai;

26.5. **paukščiai, iš viso** (2019 eil.) – bendras turimų paukščių (vištų, gaidžių, žąsų, ančių, kalakutų, stručių ir kitų paukščių) skaičius;

26.6. **vištos ir gaidžiai** (2020 eil.) – visų vištų ir gaidžių, nepriklausomai nuo amžiaus (ir suaugę, ir jaunikliai), skaičius;

26.7. **iš jų vištos dedeklės** (2021 eil.) – vištų, auginamų kiaušiniams dėti, skaičius. Įskaičiuojamos augančios, dar nepradėjusios dėti kiaušinių 5 mėnesių ir vyresnės jauniklės ir išbrokuotos vištos dedeklės. Šiai grupei priklauso ir veisliniai gaidžiai;

26.8. **iš jų viščiukai broileriai** (2022 eil.) – mėsinų veislių broilerių ir vištų, auginamų mėšai, skaičius;

26.9. **2024-2028 eil.** skaičiuojami visi suaugę ir jaunikliai paukščiai (pvz., 2024 eil. „Žąsys“ nurodomas bendras žąsiukų, žąsinių ir žąsų skaičius);

26.10. **triušiai, iš viso** (2029 eil.) – visas suaugusių ir jauniklių, veislinių ir neveislinių triušių (patinų ir patelių) skaičius;

26.11. **iš jų patelės, jau turėjusios jauniklių** (2030 eil.) – penimų triušių gamybai laikomų patelių, jau turėjusių jauniklių, skaičius;

26.12. **bičių šeimos** (2031 eil.) – medui nešti laikomų bičių (*Apis mellifera*) apgyvendintų avilių skaičius.

27. Tyrimo anketos **IV skyriuje** „Ūkio darbuotojai“ nurodoma ūkiui priklausanti darbo jėga – visi 16 metų ir vyresni asmenys, kurie per paskutinius 12 mėnesių iki tyrimo dienos ūkyje dirbo ūkio darbus (nuo 2015 m. birželio 1 d. iki 2016 m. gegužės 31 d.). Ūkyje dirbantys, bet ne tiesiogiai ūkio, o trečios šalies samdomi asmenys, neįtraukiami.

28. **Darbas ūkyje** – bet koks darbas, susijęs su žemės ūkio produktų gamyba ir šių produktų ypatybių palaikymu. Prie ūkio darbų priskiriama:

28.1. organizavimas ir valdymas (pirkimas, pardavimas, apskaita ir t. t.);

28.2. lauko darbai (arimas, šienavimas, derliaus nuėmimas ir t. t.);

28.3. gyvulių auginimas (pašarų ruošimas, šėrimas, melžimas, gyvulių priežiūra ir t. t.);

28.4. darbai, susiję su pirminių žemės ūkio produktų laikymu, perdirbimu, apdorojimu, paruošimu rinkai ir pan. (silosavimas, pakavimas ir t. t.);

28.5. priežiūros darbai (pastatų, mašinų, įrenginių remontas ir t. t.).

29. **Kiek asmenų dirbo ūkyje (be laikinam (sezoniniam) darbui samdomųjų darbuotojų)?** (12 klausimas) – per paskutinius 12 mėnesių (nuo 2015 m. birželio 1 d. iki 2016 m. gegužės 31 d.) ūkio darbus dirbusių asmenų skaičius. Neįskaičiuojami jaunesni nei 16 metų asmenys. Apskaičiuojant ūkio darbuotojų skaičių (12 klausimas), sudedamas nuolatinių samdomųjų darbuotojų, 581 eil. 6 skiltyje ir 582 eil. 6 skiltyje, skaičius ir pridedami ūkininkaujantis asmuo, ūkio valdytojas, ūkininkaujančio asmens sutuoktinis ir kiti šeimos nariai. Ūkininkaujantis asmuo (550 eil.) ir ūkininkaujančio asmens sutuoktinis (552 eil.), 5 skiltyje nurodę nulį valandų, į ūkio darbuotojų skaičių neįskaičiuojami. Jei tyrimo anketą pildė fizinių asmenų grupės, apskaičiuojant ūkio

darbuotojų skaičių (12 klausimas), sudedamas nuolatinių samdomųjų darbuotojų, 581 eil. 6 skiltyje ir 582 eil. 6 skiltyje, skaičius ir pridedamas ūkininkaujantis asmuo, nurodytas 550 eil.

30. Pateikite statistinius duomenis apie ūkininkaujantį asmenį (ūkio savininką), ūkio valdytoją ir ūkyje dirbančius šeimos narius (13 klausimas):

30.1. jei ūkininkaujantis asmuo (ūkio savininkas) yra ir ūkio valdytojas, tai 551 eil. nepildoma;

30.2. jei ūkio valdytojas yra ūkininkaujančio asmens sutuoktinis ar kitas šeimos narys, jis įrašomas į 551 eil. ir nurodomas giminystės ryšio su ūkininkaujančiu asmeniu kodas. Tai reiškia, kad ūkininkaujančio asmens sutuoktinis, kuris yra ūkio valdytojas, antrą kartą nebeįrašomas 552 eil., o kitas šeimos narys, kuris yra ūkio valdytojas, antrą kartą nebeįrašomas 553–563 eil.;

30.3. ūkininkaujantis asmuo (ūkio savininkas) gali ūkyje nedirbti. Jei ūkininkaujantis asmuo ūkyje nedirbo, jo duomenys vis tiek įrašomi į 550 eil., tik 5 skiltyje nurodoma, kad jis dirbo 0 valandų. Tačiau tada būtina būti užpildyta 551 eil., t. y. ūkyje turi būti ūkio valdytojas;

30.4. ūkininkaujančio asmens sutuoktinis taip pat gali ūkyje nedirbti. Jei ūkininkaujančio asmens sutuoktinis ūkyje nedirbo, jo duomenys vis tiek įrašomi į 552 eil., tik nurodoma, kad jis dirbo 0 valandų;

30.5. **kiti šeimos nariai** (553–563 eil.) – sūnūs ar dukros, sūnų ar dukterų sutuoktiniai ar sugyventiniai, vaikaičiai, tėvai, seneliai, broliai ir seserys, jų sutuoktiniai ar sugyventiniai, ūkininkaujančio asmens sutuoktinio broliai, seserys ir jų sutuoktiniai, dirbantys ūkio darbus, bet nebūtinai gyvenantys ūkyje. Šeimos nariai gali gauti atlyginimą. Jie gali dirbti reguliariai ir nereguliariai. 553–563 eil. turi būti įrašomi tik tie šeimos nariai, kurie dirbo ūkio darbus, t. y. minėtų eilučių 5 skiltyje negali būti nurodyta, kad asmuo dirbo 0 valandų;

30.6. **profesinis pasirengimas žemės ūkio srityje** (4 skiltis) – aukščiausias asmens profesinio pasirengimo lygis:

30.6.1. **tik praktinė patirtis** (1) žymima, jei asmuo neturi kvalifikacinio pasirengimo žemės ūkio srityje, bet patirties įgijo dirbdamas ūkyje;

30.6.2. **pagrindinis** (2) žymima, jei asmuo yra išklausęs iki 2 mokslo metų aukštesniosios žemės ūkio mokyklos ir (ar) įstaigos, kuri specializuojasi tam tikrose srityse (įskaitant sodininkystę, miškininkystę, žuvininkystę, veterinariją, žemės ūkio technologijas ir kitus susijusius dalykus) mokymo kursus ar yra atlikęs žemės ūkio stažuotę;

30.6.3. **visiškas** (3) žymima, jei asmuo yra baigęs bet kokius mažiausiai dvejų metų mokymo kursus dieniniame skyriuje žemės ūkio mokykloje, universitete ar kitoje žemės ūkio, sodininkystės, vynuogininkystės, miškininkystės, žuvininkystės, veterinarijos mokslo, žemės ūkio technologijų ar kitos susijusios srities aukštojo mokslo įstaigoje.

30.7. **vidutiniškai dirbta ūkyje valandų per dieną** (5 skiltis) – ūkininkaujantis asmuo ar ūkio valdytojas nurodo, kiek vidutiniškai per dieną, imant paskutinius 12 mėnesių, ūkyje dirbo jis pats ir kiek ūkio nariai. Ūkyje dirbtas laikas, tai laikas, skiriamas gyvulių priežiūrai, lauko darbams, technikos, pastatų remontui, priežiūrai ir pan. Namų ruošos darbai (tvarkymasis namuose, gyvenamojo namo remontas, maisto gaminimas ir pan.) į ūkyje dirbtą laiką neįskaitomi. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad žemės ūkyje ryškus sezoniskumas. Vidutiniškai ūkyje dirbtų valandų skaičius priklauso nuo ūkio dydžio, turimos technikos, gyvulių kiekio;

30.8. **kitas ūkyje ar ne ūkyje dirbtas apmokamas darbas, tiesiogiai nesusijęs su ūkiu (mokytojo, apskaitininko, vairuotojo ir pan.)** (6 skiltis) – asmuo dirba kitą darbą, už kurį gaunamas atlyginimas. Kitas mokamas darbas gali būti dirbamas tame pačiame ūkyje arba už ūkio ribų (ne ūkyje). Tai bet koks darbas, kuris nėra priskiriamas prie ūkio darbų, išvardytų 28 punkte. Kitas darbas gali būti tiesiogiai susijęs su ūkiu arba nesusijęs su ūkiu. Jeigu asmuo dirbo apmokamą darbą ir tas darbas buvo pagrindinė veikla, įrašoma (1), jei tas darbas buvo antrinė veikla, įrašoma (2), jei kito mokamo darbo nebuvo, įrašoma (3).

31. **Ar per paskutinius 12 mėnesių ūkio valdytojas išklausė profesinio mokymo kursus?** (14 klausimas) – žymima „taip“ (1), jei ūkio valdytojas per paskutinius 12 mėnesių išklausė instruktoriaus ar mokymo institucijos teikiamos mokymo priemonės kursą, tam, kad įgytų naujų žinių ir gebėjimų, susijusių su ūkio darbais ir veikla, tiesiogiai susijusia su ūkiu, arba patobulintų jau turimas žinias. Profesinio mokymo kursai turėjo vykti ne ūkyje, bet specialiai mokymui pritaikytoje

vietoje, mokymo klasėje ar mokymo centre. Kursai turėjo būti organizuoti (nurodytas laikas, vieta ir mokymo turinys) bei pritaikyti mokytis asmenų grupę.

32. Ar ūkyje dirba nuolatiniam darbui samdomi darbuotojai? (15 klausimas) – jei ūkyje dirba nuolatiniam darbui samdomi darbuotojai, žymima „taip“ (1) ir užpildoma 15.1 lentelė, jei nedirba – žymima „ne“ (2) ir pereinama į 16 klausimą.

33. Nurodykite nuolatiniam darbui samdomų darbuotojų skaičių (15.1 klausimas) – per paskutinius 12 mėnesių ūkyje nuolatiniam darbui samdomų darbuotojų skaičius. Asmenys, kurie nurodytu laiku dirbo nuolat, bet dėl 33.2 papunktyje išvardytų priežasčių, viso laikotarpio neišdirbo, taip pat priskiriami prie nuolatinių samdomųjų darbuotojų:

33.1. samdomuoju darbuotoju laikomas asmuo, dirbantis už atlyginimą. Už darbą jam gali būti sumokėta ne tik pinigais, bet ir natūra, t. y. maisto produktais, ne maisto produktais, nemokamai leista naudotis suteiktu gyvenamuoju plotu ir pan.;

33.2. prie samdomųjų darbuotojų priskiriami ir asmenys, kurie nurodytu laikotarpiu dirbo nuolat, bet dėl išvardytų priežasčių viso laikotarpio neišdirbo:

33.2.1. dėl specifinių gamybos sąlygų (pvz., daržininkystės, sodininkystės ūkių darbuotojai, kurie dirba tik tam tikrą ribotą laikotarpį (trumpalaikiai sezoniniai darbuotojai čia neįskaičiuojami);

33.2.2. dėl atostogų, karinės tarnybos, ligos, nelaimingo atsitikimo, mirties ar pan.;

33.2.3. dėl įsidarbinimo ūkyje pradžios ar pabaigos (darbuotojai, kurie per paskutinius 12 mėnesių dirbo tame ūkyje, o po to perėjo dirbti į kitą);

33.2.4. nutraukus darbą ūkyje dėl nenumatytų priežasčių (gaisro ir pan.).

33.3. atskirai turi būti nurodomas nuolatinių samdomųjų darbuotojų vyrų (581 eil.) ir moterų (582 eil.) skaičius. Vyrų ir moterų skaičius turi būti išskirstytas pagal vidutiniškai per dieną dirbtų valandų skaičių.

34. Ar ūkyje dirba laikinam (sezoniniam) darbui samdomi darbuotojai? (16 klausimas) – jei ūkyje laikinam darbui samdomi darbuotojai, žymima „taip“ (1) ir atsakoma į 16.1 ir 16.2 klausimus. Jei nesamdomi – žymima „ne“ (2) ir pereinama į tyrimo anketos V skyrių. Laikinam darbui samdomu darbuotoju laikomas asmuo, kurį ūkininkaujantis asmuo samdo dirbti darbus tam tikrą laiką (per bulviakasį, šienapjūtę, rinkti akmenis, uogas ir pan.):

34.1. **nurodykite samdomų darbuotojų skaičių** (16.1 klausimas) – nurodomas laikinai dirbusių vyrų ir moterų skaičius (per paskutinius 12 mėnesių). Jei nurodomas dirbusių vyrų / moterų skaičius 16.1 klausime, tai 16.2 klausime turi būti nurodytas dienų skaičius, kurias dirbo vyrai / moterys;

34.2. **nurodykite dirbtų dienų skaičių** (16.2 klausimas) – nurodomas vyrų ir moterų bendras dirbtų dienų skaičius (per paskutinius 12 mėnesių). Laikiniai samdomų darbuotojų darbo laikas perskaičiuojamas į nuolatinių samdomųjų darbuotojų (dirbančių visą darbo dieną) darbo laiką, net jeigu sutartyje nurodyta, kad darbo diena yra trumpesnė arba ilgesnė už nuolatinio samdomojo darbuotojo darbo dieną. Visa darbo diena – 8 val. trukmės darbo diena, už kurią darbuotojui mokama visos darbo dienos alga ir per kurią atliekamas visą darbo dieną dirbančio asmens darbas. Pvz., jei darbuotojas dirbo dvi dienas po 4 val., žymima, kad jis dirbo vieną dieną. Taigi bendras dirbtų dienų skaičius apskaičiuojamas sudedant visų laikinai samdomų darbuotojų dirbtas valandas ir gautą sumą dalijant iš 8.

35. Tyrimo anketos **V skyriuje „Kita veikla“** nurodoma kita ūkyje vykdoma pajamas duodanti (kurianti) veikla, tiesiogiai susijusi su ūkiu. Kita ūkio veikla – bet kuri kaimo vietovėje vykdoma veikla, nelaikoma žemės ūkio veikla, t. y. veikla, nesusijusi su ūkio darbais, tačiau tiesiogiai susijusi su ūkiu ir turinti jam ekonominį poveikį. Tiesiogiai su ūkiu susijusi veikla – tai veikla, kurią atliekant naudojami ūkio išteklių (plotas, pastatai, mašinos ir t. t.) arba produktai. Jei nenaudojami jokie kiti ūkio išteklių, o tik ūkio darbo jėga – tai nelaikoma tiesiogiai su ūkiu susijusia veikla.

36. Ar ūkis vykdo kitą pajamas duodančią veiklą, tiesiogiai susijusią su ūkiu? (17 klausimas) – jei pažymima „taip“ (1), nurodomos visos kitos veiklos rūšys. Atsakius į klausimą „ne“ (2) pereinama į tyrimo anketos VI skyrių:

36.1. **kaimo turizmas** (680 eil.) – visa turizmo veikla (nakvynės paslaugos, turistų ar kitų grupių supažindinimas su ūkiu, sporto ir rekreacinė veikla), jei naudojamas ūkio plotas, pastatai ar kiti išteklių;

36.2. **amatai** (681 eil.) – ūkininkaujančio asmens, šeimos narių ar samdomų darbuotojų, pagaminti gaminiai, rankdarbiai, neatsižvelgiant į tai, kaip jie parduodami;

36.3. **sveikatos apsaugos, socialinių arba švietimo paslaugų teikimas** (682 eil.) – bet kokia veikla, susijusi su sveikatos apsaugos, socialinių ar švietimo paslaugų teikimu ir su socialinėmis paslaugomis susijusia verslo veikla, kurioje naudojami ūkio išteklių arba pirminiai produktai;

36.4. **ūkio produktų perdirbimas** (684 eil.) – pirminių žemės ūkio produktų perdirbimas į antrinius produktus, neatsižvelgiant į tai, ar žaliava gaminama ūkyje ar perkama iš kitur (pvz., mėsos perdirbimas, sūrių gamyba). Ūkio produktų gamyba vartoti sau arba tokių produktų pertekliaus pardavimas neįskaičiuojami;

36.5. **medienos ir medienos dirbinių gamyba** (685 eil.) – medienos žaliavos pirminis apdorojimas (pvz., rąstų, medienos pjovimas). Tolesnis perdirbimas (pvz., baldų gaminimas) čia neįskaičiuojamas, o priskiriamas prie amatų (681 eil.);

36.6. **miškininkystė** (686 eil.) – miškininkystės darbai, naudojant ūkio darbo jėgą, žemės ūkio techniką ir įrangą;

36.7. **akvakultūra** (687 eil.) – žuvų, moliuskų, vėžiagyvių ir kitų organizmų dirbtinis auginimas gėlame arba jūros vandenyje, jei yra naudojami ūkio išteklių (žemė, pastatai, įranga ir pan.). Jeigu naudojama tik ūkio darbo jėga, bet nenaudojami kiti ūkio išteklių, ši eilutė neturi būti pažymima;

36.8. **atsinaujinančios energijos (skirtos parduoti) gamyba** (688 eil.) – parduoti gaminama atsinaujinanti energija, įskaitant biokurą, biodujas ar elektros energiją, gaminamą vėjo malūnų, vandens jėgainių ar kitos įrangos ar iš žemės ūkio gaunamų žaliavų. Neįskaičiuojama:

36.8.1. žemės nuoma atsinaujinančios energijos gamybos įrenginių statybai (pvz., vėjo malūnų statybai);

36.8.2. vien tik žaliavų pardavimas kitam ūkiui ar įmonei atsinaujinančiai energijai gaminti;

36.8.3. atsinaujinančios energijos gamyba tik ūkio reikmėms.

36.9. **darbas pagal sutartis (naudojant ūkio įrenginius)** (689 eil. ir 690 eil.) – darbas pagal sutartį, naudojant ūkio techniką (pvz., sniego valymas, krovinių vežimas, kraštovaizdžio priežiūros darbai, žemės ūkio paslaugų teikimas ar pan.). Neįskaičiuojamas ūkio žemės palaikymas geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės, nes ši veikla yra laikoma žemės ūkio veikla. Jeigu pagal sutartį (žodinę ar raštišką) buvo atliekami žemės ūkio darbai kitame ūkyje, pažymima 689 eil., jei buvo atliekami ne žemės ūkio darbai – pažymima 690 eil.;

36.10. **Kita veikla** (691 eil.) – kita pirmiau nepaminėta pelninga veikla (pvz., sandėliavimas, mašinų nuoma).

37. **Ar ūkininkaujantis asmuo (ūkio savininkas) užsiima kita pajamas duodančia veikla?** (17.2 klausimas) – pažymima „užsiima ir veikla yra pagrindinė“ (1), jei ūkininkaujantis asmuo daugiau valandų dirba kitoje pajamas duodančioje veikloje, nei ūkio darbuose. Pažymima „užsiima ir veikla yra antrinė“ (2), jei ūkininkaujantis asmuo daugiau valandų dirba ūkio darbus ir kitoje pajamas duodančioje veikloje dirba mažiau valandų. Pažymima „nedalyvauja“ (3), jei ūkininkaujantis asmuo nedalyvauja kitoje pajamas duodančioje veikloje.

38. **Ar ūkininkaujančio asmens (ūkio savininko) šeimos nariai užsiima kita pajamas duodančia veikla?** (17.3 klausimas) – žymima „taip“ (1) ir atsakoma į 17.3.1 klausimą, kuriame nurodomas šeimos narių, kuriems veikla yra pagrindinė ir (ar) antrinė, skaičius. Žymima „ne“ (2), jeigu šeimos nariai neužsiima kita pajamas duodančia veikla ir pereinama į 17.4 klausimą.

39. **Ar nuolatiniam darbui samdomi darbuotojai (ne šeimos nariai) užsiima kita pajamas duodančia veikla?** (17.4 klausimas) – žymima „taip“ (1) ir atsakoma į 17.4.1 klausimą, kuriame nurodomas darbuotojų, kuriems veikla yra pagrindinė ir (ar) antrinė, skaičius. Žymima „ne“ (2), jeigu darbuotojai neužsiima kita pajamas duodančia veikla ir pereinama į 17.5 klausimą.

40. **Kokia yra kitos pajamas duodančios veiklos pajamų procentinė dalis, palyginti su visomis ūkio pajamomis?** (17.5 klausimas) – pažymimas vienas iš pateiktų atsakymų, nurodant kitos veiklos pajamų dalį visose ūkio pajamose. Kitos veiklos pajamų dalis visose ūkio pajamose yra apskaičiuojama taip:

$$\text{Kitos veiklos pajamų dalis visose ūkio pajamose} = \frac{\text{Kitos (ne žemės ūkio) veiklos pajamos}}{\text{Bendros ūkio pajamos (žemės ūkio + kitos (ne žemės) ūkio veiklos) + tiesioginės išmokos}} \times 100 \%$$

41. Tyrimo anketos **VI skyriuje „Dirvos ir mėšlo valdymo praktika“** nurodoma ariamos žemės danga žiemą, žemės dirbimo metodai, tręšimo mėšlu būdai (per paskutinius 12 mėnesių – nuo 2015 m. birželio 1 d. iki 2016 m. gegužės 31 d.).

42. **Ariamos žemės dangos dalis žiemą, procentais** (18 klausimas) – ariamoje žemėje žiemą gali būti įprasti žieminiai pasėliai, antsėliai arba tarpiniai pasėliai, gali būti paliktos augalų liekanos arba dirva gali būti suarta, bet neapsėta, taip pat žemė, kurioje auga daugiamečiai augalai ir kuri nebuvo įdirbta 2015 m. Įrašoma tik ariamos žemės dangos žiemą procentinė dalis, 733–737 eil. suma turi būti lygi 100 proc. Kultūrinių ganyklų, natūralių pievų ir ganyklų, sodų, medelynų, kitų daugiamečių augalų, šiltnamių plotai neįrašomi. Ariamos žemės dangos žiemą dalis visos ariamos žemės plote yra apskaičiuojama taip:

$$\text{Ariamos žemės dangos žiemą dalis visos ariamos žemės plote} = \frac{\text{Ariamos žemės dangos žiemą plotas (įprastiniai žieminiai pasėliai arba antsėlių arba augalų liekanų plotas ir t.t.)}}{\text{Visos ariamos žemės plotas (100 eil.) neįskaitant šiltnamių (1033 eil.)}} \times 100 \%$$

42.1. **įprasti žieminiai pasėliai** (733 eil.) – ariamos žemės plotas, kuriame pasėliai sėjami rudenį ir žiemoja per visą žiemą (tai įprastiniai pasėliai, tokie kaip žieminiai kviečiai, kvietrugiai, miežiai);

42.2. **antsėliai arba tarpiniai pasėliai** (734 eil.) – ariamos žemės plotas, kuriame pasėliai sėjami, norit palaikyti uždengtą dirvožemio paviršių žiemą ir taip išlaikyti, jo optimalias agrofizikines ir chemines savybes, išsaugoti maistines medžiagas. Šių augalų ekonominė nauda yra maža, pagrindinis jų tikslas yra apsaugoti dirvožemį ir maistines medžiagas. Dažniausia pavasarį, prieš sėjant kitus augalus, jie užariami. Jų derlius nėra nuimamas, jie nėra naudojami pašarui. Ariama žemė be dangos arba jei joje yra tik augalų liekanos, yra ypač jautri dirvožemio erozijai ir maistinių medžiagų bei trąšų praradimui. Norint sumažinti nuostolius, kurie yra žalingi aplinkai ir ekonomikai, yra naudojamas vienas iš veiksmingiausių būdų – visą laiką žemę dengti augalais. Šie pasėliai neturėtų būti painiojami su įprastais žieminiais pasėliais (jie buvo aprašyti 733 eil.) arba pievomis;

42.3. **augalų liekanos** (735 eil.) – ariamos žemės plotas, kuris žiemą buvo padengtas augalų liekanomis. Tarpiniai pasėliai ir atsėliai neįskaičiuojami. Augalų liekanos gali būti šiaudai, ražienos ar kitų augalų dalys, sudarantys gerą mulčių (pvz., cukrinių runkelių lapai), nepaisant to, kad jos likusios nuo ankstesnio derliaus arba atvežtos iš kitur. Neįskaičiuojamos bulvės, nes jos labai greitai supūva. Šiaudai gali būti panaudojami energetiniams ar kitokiems tikslams, tačiau dirvos paviršiuje jų turi likti apie 10 proc. buvusio kiekio;

42.4. **suarta, bet neapsėta dirva** (736 eil.) – ariamos žemės plotas, kuris rudenį suariamas arba kitaip įdirbamas, bet neužsėjamas ir neuždengiamas augalų liekanomis ir taip paliekamas iki pavasario žemės ūkio darbų, atliekamų prieš sėją arba sėjos metu. Ariama žemė, kurioje po dirbimo ant paviršiaus lieka daugiau negu 10 proc. ten augusių augalų liekanų, įrašoma 735 eil. „Augalų liekanos“;

42.5. **ariamos žemės plotai, kuriuose augalai auga ne vienus metus ir kuri nebuvo įdirbta 2015 m. rudenį** (737 eil.) – ariamos žemės plotas, kuriame augalai auga ne vienus metus

(kmynai, braškės, daugiametės žolės iki 5 m. ir kt.) ir kuris ataskaitiniais metais nebuvo apsėjamas arba įdirbamas.

43. Ariamos žemė pagal taikomus žemės dirbimo metodus, procentais (19 klausimas) – ūkio ariamos žemės plotas paskirstomas pagal tai, kokie žemės dirbimo metodai jame buvo taikomi tarp paskutinio derliaus nuėmimo ir sėjos (arba kitokio dirvos paruošimo). Įskaičiuojami tik pagrindiniai pasėlių plotai. 739, 740, 741 ir 742 eil. suma turi būti lygi 100 proc. Žemės dirbimo tam tikru metodu dalis visos ariamos žemės plote yra apskaičiuojama taip:

$$\text{Ariamos žemės dirbimo metodo dalis visos ariamos žemės plote} = \frac{\text{Žemės dirbimo tam tikru metodu plotas (įprastas žemės įdirbimas arba tausojantis žemės įdirbimas ir t.t.)}}{\text{Visos ariamos žemės plotas (100 eil.) neįskaitant šiltnamių (1033 eil.)}} \times 100 \%$$

43.1. įprastas žemės įdirbimas (739 eil.) – nurodoma ariamos žemės dalis, kurioje pirminis žemės dirbimas atliekamas plūgu su verstuvais, o paskui viršutinis išartos dirvos sluoksniu išpurenamas akėčiomis;

43.2. tausojantis žemės įdirbimas (740 eil.) – nurodoma ariamos žemės dalis, kurioje taikomas toks žemės dirbimas ar sistema, kai ant dirvos paviršiaus paliekamos augalų liekanos (ne mažiau kaip 30 proc.) siekiant kontroliuoti eroziją ir išlaikyti drėgmę, paprastai neapverčiant dirvos;

43.3. be įdirbimo (741 eil.) – nurodoma ariamos žemės dalis, kuri nėra įdirbama nuo derliaus nuėmimo iki sėjos.

44. Kokia yra ariamos žemės dalis, kurioje taikoma sėjomaina, procentais? (20 klausimas) – pažymimas vienas iš pateiktų atsakymų, nurodant kurioje ūkio ariamos žemės dalyje taikoma sėjomaina. Sėjomaina – ariamos žemės naudojimo būdas, kai ji suskirstoma į pastovius ir lygius laukus, kuriuose augalai kaitomi iš anksto nustatyta tvarka, atsižvelgiant į ūkio gamtines, ekonomines ir organizacines sąlygas. Laikoma, kad sėjomaina netaikoma, jei ūkio ariamos žemės dalyje 3 metus iš eilės ar ilgiau sėjami tie patys žemės ūkio augalai. Daržovių, numatomų skirti vartoti tiesiogiai ir auginamų sėjomainoje po daržininkystės augalų (braškių, daržovių, gėlių ir dekoratyvinių augalų), plotai ir daugiamečių žolių iki 5 metų plotai neįskaičiuojami. Tačiau įvairių javų rūšių kaitaliojimas yra laikomas sėjomaina.

45. Ar ūkyje žemės ūkio augalai tręšiami mėšlu (srutomis)? (21 klausimas) – žymima „taip“ (1) ir atsakoma į 21.1 klausimą, jei žymima „ne“ pereinama į 22 klausimą. Įtraukiamas tręšimas kietu ir skystu mėšlu bei srutomis.

46. Kokia yra viso tręšimui ūkyje panaudoto mėšlo (srutų) procentinė dalis, mėšlą (srutas) paskleidžiant nurodytais būdais? (21.1 klausimas) – viso tręšimui ūkyje panaudoto mėšlo ir srutų (pagaminto ir įvežto mėšlo bei srutų kiekis, atėmus išvežtą mėšlą ir srutas), mėšlą ir srutas paskleidžiant žemės ūkio naudmenose ir taikant nurodytus būdus, procentinė dalis:

$$\text{Tręšimui panaudoto mėšlo (srutų) dalis visame ūkio turimo mėšlo (srutų) kiekyje} = \frac{\text{Tręšimui panaudotas mėšlo (srutų) kiekis, taikant vieną iš nurodytų būdų}}{\text{Visas turimas mėšlas (srutos) ūkyje (pagaminto ir įvežto mėšlo bei srutų kiekis, atėmus išvežtą mėšlą ir srutas)}} \times 100 \%$$

46.1. paskleista plataus skleidimo būdu – mėšlas paskleidžiamas žemės ar augalų ploto paviršiuje, nenaudojant paskirstymo ar įpurškimo technikos:

46.1.1. mėšlas nėra įterpiamas su dirvos įdirbimu (820 eil.) – viso tręšimui panaudoto mėšlo, kuris nebuvo įterptas į dirvą, procentinė dalis. Jeigu mėšlas per 24 valandas nuo plataus paskleidimo nebuvo įterptas, jis įtraukiamas čia;

46.1.2. mėšlas įterpiamas į dirvą per 4 valandas nuo paskleidimo (821 eil.) – viso tręšimui panaudoto mėšlo, kuris buvo mechaniškai įterptas į dirvą per keturias valandas po paskleidimo, procentinė dalis;

46.1.3. **mėšlas įterpiamas į dirvą po 4 valandų nuo paskleidimo** (822 eil.) – viso tręšimui panaudoto mėšlo, kuris buvo mechaniškai įterptas į dirvą praėjus daugiau kaip keturioms valandoms nuo paskleidimo, procentinė dalis. Jei mėšlas per 24 valandas nuo plataus skleidimo nebuvo įterptas, jis įtraukiamas į 820 eil. „Mėšlas nėra įterpiamas į dirvą“.

46.2. **paskleista paskirstymo būdu** – skystas mėšlas arba srutos paskleidžiami lygiagrečiomis juostomis neskleidžiant mėšlo tarp tų juostų ir naudojant prie cisternos ar traktoriaus pritvirtintą aparatą (skirstytuvą) skystam mėšlui arba srutomis išpilti ant žemės:

46.2.1. **mėšlas išleidžiamas skleistuvais su besivelkančiomis žarnomis** (823 eil.) – paskleidimas naudojant išleidžiamąją žarną – tam tikro tipo skirstytuvą, kuri sudaro kelios prie strypo pritaisytos žarnos ir kuriame nenaudojami įtaisai, skirti augalams ar žolės lapams praskirti;

46.2.2. **mėšlas išleidžiamas skleistuvais su metaliniais antgaliais** (824 eil.) – paskleidimas naudojant išleidžiamąjį antgalį – tam tikro tipo skirstytuvą, kuri sudaro keli prie strypo pritaisyti pėdos arba bato formos įtaisai, skirti augalams ar žolės lapams paskirstyti, kad paviršių būtų galima nukloti mėšlo juostomis kuo mažiau užteršiant augalus ar žolę.

46.3. **paskleista įpurškimo būdu** – tręšimas skystu mėšlu arba srutomis, įpurškiant į dirvoje padarytus įvairaus gylio griovelius atsižvelgiant į purškiklio tipą:

46.3.1. **negiliai (4–6 cm gylio), įpurškus grioveliai paliekami atviri** (825 eil.) – skysto mėšlo ar srutų paskleidimo būdas, kai grioveliai yra negilūs, paprastai 4–6 cm gylio. Įpurškus jie paliekami atviri;

46.3.2. **giliai (12–30 cm gylio), įpurškus grioveliai uždaromi** (826 eil.) – skysto mėšlo ar srutų paskleidimo būdas, kai grioveliai yra gilesni, paprastai 12–30 cm gylio. Įpurškus jie uždaromi.

47. **Ar mėšlas (srutos) buvo įvežamas į ūkį?** (22 klausimas) – jei mėšlas (srutos) buvo įvežamas, žymima „taip“ (1) ir atsakoma į 22.1 klausimą, kuriame nurodomas į valdą įvežtas mėšlo ir srutų kiekis (tonomis), kuris naudojamas žemės ūkyje, neatsižvelgiant į tai, ar už jį sumokėta, ar jis gautas nemokamai. Įskaičiuojamas kietas ir skystas mėšlas bei srutos. Atsakius „ne“ pereinama į 23 klausimą.

48. **Ar ūkyje pagamintas mėšlas (srutos) buvo išvežamas iš ūkio?** (23 klausimas) – jei mėšlas (srutos) buvo išvežamas iš ūkio, žymima „taip“ ir atsakoma į 23.1 klausimą, kuriame nurodomas ūkyje pagamintas mėšlo ir srutų kiekis (tonomis), kuris buvo išvežtas iš ūkio. Įskaičiuojamas kietas ir skystas mėšlas bei srutos.
